

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ»

Укладач програми навчальної дисципліни – доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к. і. н., доцент Щетініна Т. О.

Програма навчальної дисципліни «Антимонопольне регулювання» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Місцеве самоврядування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Конституційні основи публічної влади» є організаційно-правові та процесуальні засади антимонопольного регулювання.

Міждисциплінарні зв'язки: для вивчення даної навчальної дисципліни необхідним є ґрунтовне засвоєння ряду дисциплін, а саме: «Теорія державного управління», «Адміністративне право», «Господарське право», «Регіональне управління», «Національна економіка», «Правові засади адміністративної діяльності».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Антимонопольне регулювання»: формування комплексного уявлення про зміст, особливості та завдання держави у сфері антимонопольного регулювання, про діяльність органів публічної влади щодо захисту економічної конкуренції.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни «Антимонопольне регулювання»: освоєння здобувачами вищої освіти понятійного апарату дисципліни, засвоєння основних теоретичних положень та опанування процесуальних особливостей антимонопольного регулювання, яке здійснюється органами публічної влади.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (*компетентність викладена в частині, що відповідає змісту та завданням даної навчальної дисципліни*); здатність бути критичним і самокритичним; здатність працювати в команді; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

фахові: здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів; здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки; здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ; здатність використовувати систему електронного документообігу; *здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій;* здатність

готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

1.4. Програмні результати навчання: знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування; знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування; розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень; знати основи електронного урядування; уміти користуватися системою електронного документообігу; уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції; уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов; використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 195 годин / 6,5 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Антимонопольне регулювання держави щодо забезпечення умов конкурентної боротьби.

Конкуренція та монополія як об'єктивні властивості економіки.

Захист конкуренції як діяльність держави. Об'єкти антимонопольного захисту. Соціально-економічні функції системи захисту конкуренції.

Зарубіжний досвід забезпечення змагальності в правилах ринкового господарювання.

Правова природа підтримки та захисту конкуренції в Україні.

Загальна характеристика конкурентних відносин.

Кількісні та якісні показники структури ринку.

Тема 2. Органи державної влади, які забезпечують підтримку та захист економічної конкуренції в Україні. Повноваження Антимонопольного комітету України як Уповноваженого органу у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання.

Місце та роль Антимонопольного комітету України в системі органів держави. Підконтрольність та підзвітність Антимонопольного комітету України. Завдання та принципи діяльності Антимонопольного комітету України.

Система органів Антимонопольного комітету України. Порядок утворення і діяльності колегіальних органів Антимонопольного комітету України. Компетенція та повноваження Антимонопольного комітету України. Виключна компетенція Антимонопольного комітету України як вищого колегіального органу. Посадові особи органів Антимонопольного комітету України: порядок призначення та компетенція. Правове становище територіальних відділень Антимонопольного комітету України. Способи формування їх компетенції.

Принципи розмежування компетенції антимонопольних органів та інших органів державної влади. Взаємодія антимонопольних органів з органами влади

та управління, із засобами масової інформації та громадськими організаціями.

Значення принципу недопустимості державної допомоги для конкуренції. Джерела правового регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні. Форми та види державної допомоги суб'єктам господарювання. Повноваження Уповноваженого органу у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання. Рішення у справах про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Тема 3. Відповідальність за порушення конкурентного законодавства.

Поняття та види порушень конкурентного законодавства.

Види відповідальності за порушення конкурентного законодавства та стадії її здійснення. Строки притягнення до відповідальності. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України. Висновки щодо кваліфікації дій суб'єктів господарювання.

Господарсько-правова відповідальність за порушення конкурентного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за порушення конкурентного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення конкурентного законодавства.

Тема 4. Особливості регулювання діяльності суб'єктів природних монополій.

Природна монополія як об'єкт державного регулювання. Сутність, ознаки та специфіка природних монополій в Україні. Цілі, принципи, основні способи та інструменти державного впливу на функціонування ринків природної монополії. Завдання та методи цінового (тарифного) регулювання у сфері природної монополії. Особливості ціноутворення та державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій на окремих ринках.

Тема 5. Контроль узгоджених дій та концентрації суб'єктів господарювання.

Поняття та види узгоджених дій суб'єктів господарювання. Класифікація видів антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання. Узгоджені дії, які можуть бути дозволеними. Типові вимоги до узгоджених дій суб'єктів господарювання.

Органи, які наділені компетенцією щодо надання дозволу на вчинення узгоджених дій суб'єктів господарювання. Види рішень. Поширення інформації про узгоджені дії, які дозволені.

Відповідальність за порушення правил щодо узгоджених дій суб'єктів господарювання.

Поняття, способи та учасники концентрації суб'єктів господарювання. Випадки, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання.

Органи, які наділені компетенцією щодо надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Види рішень у справах. Поширення інформації про концентрацію суб'єктів господарювання. Оформлення документів, що підтверджують сплату збору на надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання.

Відповідальність за порушення правил здійснення економічної концентрації.

Тема 6. Зловживання монополюним (домінуючим) становищем та недобросовісна конкуренція.

Поняття зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань. Неправомірне використання суб'єктом господарювання ринкового становища.

Поняття недобросовісної конкуренції. Правова характеристика конкурентної взаємодії. Торгові та чесні звичаї у конкуренції. Правила професійної етики.

Неправомірне використання ділової репутації господарюючого суб'єкта (підприємця). Неправомірне використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки. Неправомірне використання товару іншого виробника. Копіювання зовнішнього вигляду виробу. Порівняльна реклама.

Створення перешкод господарюючим суб'єктам (підприємцям) у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Дискредитація господарюючого суб'єкта (підприємця).

Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Тема 7. Антиконтурентні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Контроль за станом конкуренції на ринку адміністративних послуг.

Поняття антиконтурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Умови застосування ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Суб'єктивні та об'єктивні ознаки антиконтурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

Ринок адміністративних послуг як об'єкт антимонопольного контролю. Особливості формування та розвитку конкурентних відносин на ринку адміністративних послуг в Україні.

Антиконтурентні дії органів державної влади: причини, форми прояву та способи усунення. Становлення та розвиток громадського контролю за діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

Контроль за станом конкуренції на ринку державних закупівель.

3. Рекомендовані джерела інформації

1. Андрощук Г.О., Шкляр С.В. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції : Науково-практичне видання. Київ: Юстініан, 2012. 472 с.

2. Антимонопольний комітет України : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index> (дата звернення: 25.08.2019)

3. Борисенко З.М. Конкурентна політика держави : підруч. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2013. 272 с.
4. Господарське право України : підручник : у 2 ч. / Андреева О. Б., Жорнокуй Ю.М., Гетманець О. П. та ін. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. Ч. 2. 368 с.
5. Державне управління: підруч/ : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
6. Державне антимонопольне регулювання: підруч/ / В. Д. Лагутін, Ю. І. Боровик, О. В. Вертелева та ін. ; за ред. В. Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 480 с.
7. Журик Ю.В. Антимонопольно-конкурентне право України : навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2011. 272с.
8. Конкурентне право України: навч. посіб. / О. О. Бакалінська, О. В. Безух, О.В. Кологойда , І. В. Лукач , Н. Б. Пацурія , В. С. Щербина; за ред. В. С. Щербини, І. В. Лукач. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 380 с.
9. Лагутін В.Д. Конкурентна політика держави в умовах трансформації національної економіки : монографія / А. Г. Герасименко, Л. С. Головка, Л. І. Дідківська та ін. За заг.ред. В. Д. Лагутіна. Київ: КНТЕУ, 2008. 307 с.
10. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г. Л.Знаменський, В. В. Хахулін, В. С. Щербина та ін.; За заг. ред. В. К. Мамутова. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 688с.
11. Полтавське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/poltava/uk/index> (дата звернення: 25.08.2019).
12. Проект Загальнодержавної програми розвитку конкуренції в Україні на 2014-2024 рр. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=48634 (дата звернення: 25.08.2019).
13. Уманців Ю.М. Корпоративні структури у глобальному конкурентному просторі : монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2012. 410 с.
14. Филюк Г.М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації : монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2009. 404 с.